

U prvom spratu ovoga zvonika su dva prekrasna reljefa Kristova Rođenja i Blagovijesti; na njima romaničke forme poprimaju finoću i eleganciju gotike, koja već nije daleko. Radnje domaćih majstora su također vitke romaničke propovjedaonice u Splitu i Trogiru i ciborij nad glavnim oltarom u trogirskoj katedrali sa lijepim, negda pozlaćenim kapitelima, na kojima se prepliću lišće i zmajevi izvajani zamjernom vještinom u ažuriranoj tehnici. Izvrstan i podatan dalmatinski kamen pogodovao je odvajkada ovakovoj virtuoznoj obradbi skulptura.

Nad romaničkim ciborijem u Trogiru su dvije statue Anđela i Marije Blagovijesti, već gotičke u linijama bogate draperije i u forsirano-gracioznom sagibanju tih figura u bokovima. Uistinu prvi čedni počeci čiste gotike javljaju se u Dalmaciji u XIV vijeku. Ne grade se u njezinim oblicima ni gradske katedrale ni crkve starih benediktinskih samostana; nego je donose novi religiozni redovi sv. Frane i sv. Dominika. Oni prigriše tip gotičke crkve, koji je odgovarao njihovim asketičnim težnjama prosjačkih redova i praktičnim potrebama crkve namijenjene u prvom redu propovjedi. Njihove su crkve prostrane ali samo jednobrodne pravokutne građevine u kojima se puk zgodno okuplja oko propovjednika i u kojima su, u skladu s idealom siromaštva, svi detalji vrlo jednostavni, a kameno gotičko svodovlje je zamijenjeno prostim drvenim krovom. Takova jedna crkva je sv. Dominik u gradu Trogiru sa izvorno vidljivom konstrukcijom drvenih greda stropa.

Gotičke lijepe skulpture iz XIV vijeka su ciborij u kotorskoj katedrali sa isklesanim prizorima iz svečeva života i ciborij katedrale u Zadru u obliku baldakina sa ravnim stropom poput ciborija u Sv. Marka u Mlecima, te sarkofaj sa tijelom bl. Ivana Ursinija u katedrali Trogira.

Rijetki su ostaci srednjovjekovnog slikarstva u Dalmaciji. Vrijeme je osobito haralo na ovom polju. Mršavi ostaci fresaka bili su otkriveni u Zadru, Trogiru, na otoku Braču i u Boki Kotorskoj. Nekoliko slikanih srednjovjekovnih Raspela i priličan broj minijaturama urešenih kodeksa čuva se u dalmatinskim crkvama. U Eski-Saraj, staru palaču turskih sultana u Carigradu, svršio je prilikom turskih naježda glagoljski misal bosanskog vojvode Hrvoja gospodara Splita početkom XV vijeka, koji je negda u Splitu ili u okolici njegovoj bio ispisao svećenik Butko a iskitio krasnim minijaturama nepoznati majstor. Riznice crkava čuvaju umjetnički izrađene moćnike, kaleže i križeve i dragocjeno staro vezeno crkveno ruho. Čuvena je srebrena pozlaćena raka sa moćima sv. Šimuna u Zadru, koju je ovom gradu poklonila Jelisava Kotromanička, supruga ugarsko-hrvatskog kralja Ljudevita. Radnju je izveo zlatar Francesco da Milano oko